No. 6. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

DINGSDAG 16 JANUARIJ.



FRANKRIJK.

PARIJS, den 13den Januarij.

In de zitting der kamer van gedeputeerden van gisteren heeft de president voorlezing gedaan van het ontwerp-adres op de openingsaanspraak. Het is van dezen inhoud:

Sire,

» De eendragt der staatsmagten en de opregte medewerking door de kamer aan Uw gouvernement verleend, hebben de openbare rust onderhouden en bevestigd. De invloed der wetten, bijgestaan door het gezond verstand en begrip des lands, is overal voldoende geweest voor de handhaving der orde. De binnenlandsche handel en nijverheid nemen dagelijks eene snellere vlugt; de landbouw, die in zijn vooruitgang en in zijne pogingen aanmoediging behoeft, verlaat zich op de zorg der administratie. Het onderwijs en welzijn, meer gelijkelijk in de maatschappij verspreid, verbeteren en verheffen den toestand der burgers. Ziedaar, Sire, Frankrijk zooals de geregelde ontwikkeling der instellingen, die het zich gegeven heeft, het gemaakt hebben onder Uwe regering, en wij aanschouwen, met groote erkentelijkheid jegens de Voorzienigheid, den voorspoed welken ons vaderland geniet.

»Met groote tevredenheid vernemen wij, dat de uitwerking van dien algemeenen voorspoed vergunt het evenwigt te herstellen tusschen de ontvangsten en uitgaven in de financiële wetten, die ons zullen aangeboden worden. Wij zullen in verstandige bezuinigingen het middel zoeken, om dit, billijkerwijs, gewenscht evenwigt te handhaven.

» Wij wenschen U. M. geluk wegens den vredelievenden staat onzer betrekkingen met al de mogendheden. De vrede in Europa bevestigt zich zelfs door zijn' duur; zij berust op het belang der beschaving en den eerbied der traktaten, van die traktaten wier bescherming wij blijven inroepen voor eene ongelukkige natie, welke de hoop niet begeeft, omdat zij vertrouwt op de regtvaardigheid harer zaak (*kennelijke blijken van goedkeuring*).

» In Spanje wordt de koningin *Isabella II*, die het voorwerp is der toegenegene zorg Uwer M., (nog jong) geroepen om het koninklijk gezag uit te oefenen. In Griekenland wordt de koning *Otto* door de vertegenwoordigers der natie omringd. Mogen in deze beide landen het koningschap en de openbare vrijheden eene nieuwe kracht uit het naauwe bondgenootschap tusschen hen beide bekomen. Het strekt ons tot geluk te vernemen, dat de opregte vriendschap die U. M. aan de koningin van Groot-Brittannie vereenigt, en de eenstemmige denkwijs tusschen uw gouvernement en het hare, opzigtelijk de gebeurtenissen in Spanje en Griekenland, U bevestigen, Sire, in de gunstige hoop ten aanzien der toekomst van twee met Frankrijk bevriende natiën.

» Die goede verstandhouding zal voorzeker bevorderlijk zijn aan de onderhandelingen, die, de beteugeling van een schandelijken handel waarborgende, strekken moeten om onzen handel weder te brengen onder het uitsluitend toezigt onzer eigene vlag.

» U. M. kondigt ons aan dat zij traktaten gesloten heeft met den koning van Sardinie en de republieken van den Equator en van Venezuela, en dat zij onderhandelingen voortzet met andere staten in verschillende werelddeelen. Wij hopen, Sire, dat die traktaten en die onderhandelingen, den nationalen arbeid bij de zekerheid die hem toekomt handhavende, en aan den zeehandel de bescherming welken zijn toestand vereischt, verzekerende, eene ruimere baan zullen openen voor de schrandere werkdadigheid van het land (*levendige toejuiching*).

» Wij zullen met zorg de noodige maatregelen voor de daarstelling der spoorwegen en voor verschillende ondernemingen van algemeen nut onderzoeken. Wij zullen gaarne de verzekering ontvangen, dat het wetsontwerp, 't welk ons opzigtelijk het middelbaar onderwijs zal aangeboden worden, voldoen zal aan den wensch van het charter betrekkelijk de vrijheid van onderwijs, en tevens handhaven zal het gezag en de werking van den staat op het openbaar onderwijs (*deze zinsnede werd met luide bravo's toegejuicht.*)

»Eene jeugdige prinses, zuster des keizers van Brazilië en der koningin van Portugal, is lid geworden van Uwe familie en wij deelen in het genoegen dat U. M. heeft gesmaakt wegens een huwelijk dat het geluk van een' uwer zonen verzekert, en de vertroosting vermeerdert welke God U toegedacht heeft.

» Het is ons eene aangename hoop, Sire, dat onze heerschappij in Algerie weldra algemeen en verzekerd zal zijn, en dat wij, dank hebbe onze volharding, het doel bijna bereikt hebben, en dat wij het loon onzer pogingen vinden zullen in de bekrooning van ons werk en in de verligting onzer opofferingen. Wij vereenigen ons met U. M., om, uit naam des vaderlands, chefs en de soldaten van dat dapper leger onzen dank te brengen, hetwelk niet mededeloos onder de inspanningen van den oorlog wordt, zoo min als door de werkzaamheden van den vrede. Onder de chefs van dat leger tellen wij met fierheid een' uwer zonen; wij zijn gewoon hen te zien overal waar Frankrijk gevaar bedreigt of roem bejaagt. (*Algemeene toejuiching.*)

» Ja, Sire, Uwe familie is met der daad nationaal. Het bondgenootschap tusschen Frankrijk en U is onverbreekbaar; uwe eeden en de onzen hebben die vereeniging hecht gemaakt. De regten van uwe dynastie blijven verzekerd onder den onvergankelijken waarborg van de onafhankelijkheid en getrouwheid der natie.

» Het openbaar gevoelen schandvlekt misdadige betoogingen. Onze Julij-revolutie, de schending van de gezworen trouw betreffende, heeft onder ons de heiligheid van den eed te meer verheven." (*Langdurige beweging en algemeene blijken van goedkeuring.*)

Op voorstel van den president wordt de openbare discussie van het adres op aanstaanden maandag bepaald.

In dezelfde zitting heeft de minister van finantien het budget voor 1845 voorgedragen, en bij die gelegenheid in het breede den algemeenen toestand der finantien ontwikkeld. Het voor 1845 geraamde cijfer bedraagt, wat de gewone dienst betreft, 1,276,106,797 fr.; voor de buitengewone dienst 19,517,022 fr.; in 't geheel 1,372,588,141 fr. De gewone inkomsten zijn geraamd op 1,276,925,231 fr.; het budget van dit jaar (1844) werd in het vorige jaar geraamd: de inkomsten op 1,281,013,710, en de uitgaven op 1,247,228,366 fr. Toen was er dus een te kort van ruim 33 millioen fr., terwijl thans de inkomsten nog iets hooger dan de uitgaven geraamd worden.

— Tot nog toe hebben zich slechts drie leden laten inschrijven om bij de discussie over het adres het woord te voeren, te weten de heeren *Cordier*, *G. de Beaumont* en *de Courtais*, laatstgenoemde voor den heer *Garnier Pages*, die over de zaken van Spanje wil spreken. Het is de eerste maal sedert 1830, dat zich zoo weinig sprekers hebben voorgedaan. Men denkt dat de discussien in drie of vier zittingen zullen afloopen, daar het gouvernement zich volkomen met de redactie van het adres vereenigt.

De leden van de uiterste linkerzijde namelijk de legitimisten hebben zich gisteren avond ten huize van den heer *Berryer* ten getale van 20 vereenigd. Eene levendige discussie heeft er plaats gehad over de wijze hoe men de in het adres voorkomende afkeuring van het gedrag der zes leden die zich naar Londen begeven hebben, om den hertog van Bordeaux te begroeten, zou beantwoorden. Ten laatste is men overeengekomen om den heer *Berryer* met de zorg der verdediging te belasten. — De leden der linkerzijde vereenigen zich heden avond bij den heer *Odillon Barrot*, en die van het linker centrum bij den heer *Ganneron*, om zich over hunne houding bij de discussie van het adres te verstaan.

Na het adres zal de kamer zich met de behandeling van het budget bezighouden.

— Het hof van cassatie heeft een' der regters van het koninklijk hof van Rijssel, die zich naar Londen begeven had, gecensureerd en in de kosten van dagvaarding enz. veroordeeld. Van den anderen kant heeft een maire uit het departement [illegible] zijne

demissie gegeven, op grond dat hij in hetzelfde geval was als eenige zijner ambtgenooten, die naar Londen geweest waren en hun ontslag bekomen hadden.

— Men zegt weder, dat de reis van koningin-*Christina* naar Madrid onbepaald uitgesteld is.

— De berigten uit Madrid, tot den 7den dezer gaande, houden weinig bijzonders; men sprak van de wederopening der kamers, 't welk echter slechts zijn zal, om kort daarop de ordonnantie tot hare ontbinding uit te vaardigen; overigens hield men zich er druk bezig met de ophanden verkiezingen.

— Ter beurze van heden (13 Januarij) waren genoteerd: 5 pCt. 124,65; 3 pCt. 82,55; Nap. r. 106,50; Spanje, Passive 5¼; Ned. 2½ pCt. 54¾; Rom. L. 105⅝.

ENGELAND.

LONDEN, den 12den Januarij.

De *Times* zegt, in een blijkbaar half officieel artikel, dat Engeland het regt van onderzoek, ter zake van den slavenhandel, niet opgegeven heeft, en ook niet opgeven zal.

— Laatstleden Zondag is hier overleden de admiraal van de vloot, sir *C. E. Nugent*, in den ouderdom van 86 jaren. Zijn tweelingsbroeder, sir *G. Nugent*, is de oudste generaal van het leger. Ook is overleden de bekende sir *Hudson Lowe*, bewaarder van *Napoleon* op St. Helena.

— Berigten uit Dublin, gedagteekend van den 8 dezer, doen zien, dat op den 5 de lijst van 48 bevoegde personen om in de bekende zaak van *D. O'Connell* en diens medebeschuldigden als jury te kunnen dienen, met een 24tal verminderd is. Uit de overblijvende 24 personen zal nu op den 15 dezer, den bepaalden dag der verdere behandeling van de regtszaak van voornoemden beschuldigde, een 13tal als bijzondere, of kleine jury moeten optreden, aan welke het verdere onderzoek en de uitspraak in die zaak zullen opgedragen zijn. Intusschen schijnt het aan de pleitbezorgers van eerstgenoemde staatsbeschuldigden zeer veel aanstoot gegeven te hebben, dat van wege het gouvernement een elftal Roomsch-Katholijken, welke zich onder het bewuste 48tal bevoegde personen op de lijst bevonden, geschrapt zijn, en zich alsoo onder de 24 overblijvende personen niets anders dan de Protestanten en wel van de behoudende partij bevinden. Aan de andere zijde is er bij het opmaken van de nieuwe lijst der gezworenen weder een gebrek in den vorm opgemerkt, waarvan de verdedigers hopen partij te kunnen trekken. De ministeriële bladen toonen zich over deze onachtzaamheid zeer verstoord.

Er is te Dublin tegen Zaturdag, den 13 dezer, eene groote ver- [illegible] pen van al de Katholijken van de lijst der gezworenen door de regering. Het voornemen bestaat, om een vertoog aan de Koningin te rigten, houdende klagten over het wantrouwen en vijandige gedrag der ministers tegen Harer Majesteits onderdanen in Ierland.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 96 drie achtste; Ned. 2½ pCt. 4½; 5 pCt. 100¼; Columbia 11¼; Brazilië 72; Mexico 32¾; Portugal 44½; Spanje Ardoins 21⅞; 5 pCt. 19¼. — De wissel op Amsterdam, op zigt, 12 à 13¼; idem op 3 maanden 12 à 14¾; idem op Rotterdam 12 à 15.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den Januarij.

De centrale afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ll. Zaturdag vergaderd geweest, tot het opmaken van hare voorloopige verslagen omtrent de ontwerpen van wet, tot regeling van den achterstand en de te korten over 1840 en vroeger, over 1841, 1842 en 1843, tot voorziening in de dienst van 1844 en 1845, en wegens de Handelmaatschappij. Deze voorloopige verslagen zullen derhalve weldra bekend worden.

— Uit eene raming der ontvangsten en uitgaven van geheel Nederlandsch Indie in 1843, blijkt: dat de uitgaven in Indie voor 1843

begroot zijn op	ƒ 60,319,381
En de ontvangsten aldaar op	- 50,760,767
Te kort. . .	ƒ 9,558,614
De ontvangsten in Nederland met de geraamde opbrengst der producten zullen bedragen	ƒ 28,933,700
De uitgaven in Nederland zijn	- 18,126,988
Overschot . . .	ƒ 10,806,712
Waarvan ter bestrijding van het te kort in Indie (ad ƒ 9,558,614 in koper), in zilver	- 8,445,253
Zoodat het *vermoedelijk excedent* van het Indische dienstjaar 1843 zal zijn.	ƒ 2,361,459

De begrootingsstaten voor de andere kolonien loopen over 1844, als volgt:

	Inkomsten.	*Uitgaven.*
Suriname	ƒ 950,000	ƒ 950,000
Curaçao, Bonaire en Aruba . .	- 183,335	- 341,349
St. Eustatius	- 11,673	- 24,404
St. Martin	- 14,343	- 23,703
Kust van Guinea	- 700	- 61,889

Men ziet hieruit dat de geraamde ontvangsten en uitgaven der kolonie Suriname elkander opwegen; dat op de uitgaven voor Curaçao, enz. een te kort bestaat van ƒ 158,014; op die voor St. Eustatius ƒ 12,731; op die van St. Martin ƒ 9,359; op die voor de Kust van Guinea ƒ 61,189, welke te korten door de bijdragen uit de Oostindische geldmiddelen worden gedekt.

Uit diezelfde middelen zal tevens worden gevonden eene som van ƒ 150,000, welke even als voor 1843, als eene buitengewone subsidie voor Suriname zal worden aangewend, in verband met het reeds bestaande en reeds een begin van uitvoering bekomen hebbende ontwerp eener kolonisatie, en met de beraamde maatregelen tot verbetering der suikerfabrijkaadje aldaar.

— Aangezien bij de laatste organisatie des legers ook het garnizoens-bataillon is opgeheven, en er dien ten gevolge thans voor infirme militairen geene dadelijke wijkplaats meer bestaat, zoo is men te rade geworden, om aan het thans te Leiden gevestigde Invalidenhuis, oorspronkelijk voor de gekwetsten in de velden van Waterloo bestemd, eenige meerdere uitgebreidheid, want deszelfs inrigtingswijze aangaat, te geven, ten einde in dit gesticht ook zoodanige militairen zouden kunnen worden opgenomen. Dien ten gevolge zullen bij de verschillende korpsen en staven van het leger inteekeningslijsten worden aangeboden, ten einde uit vrijwillige bijdragen, de te dezen opzigte derhalve noodzakelijk vereischte grootere uitgaven eenigermate te kunnen bestrijden.

— Uit Vucht schrijft men van den 6den Januarij.

»Heden is het aan de onvermoeide nasporingen van den Heer Mr. *Pape*, substituut-officier bij de regtbank te 's Bosch, en van de Heeren *Molhuijsen* en *van Heeswijk*, burgemeester en assessor dezer gemeente, gelukt, den dader op te sporen en aan te houden, die voormeergisteren avond den tuinman van Jonkheer *H. B. Martini van Ouwerkerk*, op het landgoed Ouwerkerk, op het onverhoedst met een schot hagel allergevaarlijkst in de borst heeft verwond. De aangehouden dader is zekere *A. v. E.*, oud 23 jaren, die op het wildstroopen zijnde, den ongelukkigen tuinman voor eenen opzigter der jagt gehouden en in die vooronderstelling op denzelven vuur gegeven heeft.»

— Uit Amsterdam schrijft men van den 11den Januarij.

Men zal zich welligt herinneren, dat in den nazomer van het afgeloopen jaar, een van Voorschoten herwaarts stoomende trein, ten gevolge der onachtzaamheid van den bij het voormalig aan de zoogenaamde 100 Roeden gelegen stationsgebouw, geplaatsten excentriek-wachter, aldaar op een verkeerd spoor geraakte en dien ten gevolge door eene bergloods gevoerd werd. De nalatige wachter, [illegible] werd later ter zake van verwonding door onvoorzigtigheid, door de Arrondissements-Regtbank alhier ter stede tot eene gevangenisstraf van éene maand en eene geringe geldboete verwezen; dit vonnis is onlangs in hooger beroep door het provinciaal Geregtshof van Noord-Holland bevestigd geworden.

— Gedurende het jaar 1843 zijn te Breda geboren 448 kinderen als 214 van het mannelijk en 234 van het vrouwelijk geslacht. Overleden 325 personen als 153 van het mannelijk en 172 van het vrouwelijk geslacht. Gehuwd 98 paren. Echtscheidingen geen.

— Te Nijmegen zijn in 1843 geboren 663 kinderen, als 317 van het mannelijke en 346 van het vrouwelijke geslacht; overleden 524 als 234 van het mannelijke en 280 van het vrouwelijke geslacht; gehuwd 156 paren.

De memorie van toelichting betrekkelijk het aangeboden ontwerp tot regeling der vorderingen van wijlen Z. M. Koning *Willem Frederik* ten laste van den staat, luidt als volgt:

» De wensch van Koning *Willem Frederik*, om werken van erkend openbaar nut te stichten, stond niet altijd in verband met de hulpmiddelen, welke voor de kosten van zoodanige werken beschikbaar waren, en dan aarzelde die Vorst niet om uit eigen middelen of door eigen geldelijke verbindtenissen tusschen beide te treden, en het aanleggen van de door hem bedoelde werken te bevorderen.

In het jaar 1827 nam Hoogstdezelve eenen belangrijken maatregel van dezen aard, in afwachting dat eene wet dien nader zou regelen. Tot het aanleggen van verschillende kanalen of het afwerken derzelve werden, op eigen crediet des Konings, voorschotten gedaan door de algemeene nederlandsche maatschappij ter begunstiging van de volksvlijt te Brussel; die voorschotten zouden tot tien millioen gulden kunnen gaan, of zelfs hooger kunnen klimmen, indien men nog meerdere werken mogt ondernemen vóór dat de wet de fondsen daarstelde.

Bij de voortzetting der werken werden de noodige gelden door de brusselsche maatschappij verschaft, en wijlen Koning *Willem Frederik* op de boeken der maatschappij daarvoor belast, met bijrekening van renten ad 5 per cent in het jaar.

Onzekerheid omtrent het geheel benoodigde voor sommige ondernemingen vertraagde het voorstel van wet; de omstandigheden van 1830 traden tusschen beide, en daarmede werd ook de hoop op regelmatige uitvoering van het toen in werking zijnde plan vernietigd.

Sommige werken waren in de zuidelijke provincien gelegen, anderen in dit Rijk. Elk Land had genot van de in hetzelve voltooide werken, en Z. M. Koning *Willem Frederik* bleef met de uitgeschoten zoo aanzienlijke som voor den aanleg bezwaard, en heeft die, met al de verloopen renten, aan de maatschappij te Brussel moeten voldoen.

Bij de onderhandelingen, waarop gevolgd is het tractaat van den 5 november 1842, is dit belang, zooveel België betreft, geregeld, en art. 61 van dat tractaat heeft uitgemaakt de schadeloosstelling wegens alle openbare werken, waartoe wijlen Koning *Willem Frederik* in dat Land geldsommen had verstrekt, waartegen die werken aan België zouden verblijven.

De voorschotten van de brusselsche maatschappij waren echter niet allen gedaan ten behoeve van werken in België gelegen. Ook in de noordelijke provincien waren aanzienlijke sommen uitgegeven, die Koning *Willem Frederik* heeft gedragen.

Terwijl art. 61 van het tractaat van November 1842 de zaak voor België had afgedaan, was het niet meer dan billijk en regelmatig, dat zij ook voor Nederland vereffend werd. Dan eerst zou alle twijfel kunnen worden opgeheven over de aanspraken, die wederzijds uit dezen stand van zaken konden voortvloeijen.

Eene andere vordering van soortgelijken aard bestond ook nog in de uitgaven, gedaan voor het bevaarbaar maken van de Grift of het kanaal van Apeldoorn naar den IJssel bij Hattem, waarvoor, volgens een besluit van 1824, eene leening geopend is onder waarborg van Koning *Willem Frederik*, doch die geen bijval hebbende gevonden, is al het benoodigde voor deze onderneming door Hoogstdenzelve uitgeschoten, tegen overneming der obligatiën dezer leening, op welke wel van wege het domeinbestuur en later uit de begrootingen renten zijn betaald, doch waarvan het kapitaal grootendeels ongekweten is gebleven.

Hoedanig van de zijde van Koning *Willem Frederik* tot eene vereffening dezer onderwerpen is toegetreden, hoe weinig Hoogstdezelve daarbij eigenbelang heeft in het oog gehouden, is reeds in het licht gesteld bij het stuk, hetwelk is voorgebragt bij de toelichting van het ontwerp van wet omtrent de aanvulling van de middelen van 1844 en 1845, en dat zelfde stuk maakt dan ook den grondslag der bepalingen van de tegenwoordige wet uit.

Afziende van alle aanspraak op de voorschotten voor het Nederlandsch aandeel in het kanaal van Terneuzen, hetwelk door Hoogstdenzelve van België niet had kunnen worden terugbekomen, en zich voor alle de aangeduide belangrijke vorderingen, zoo voor kapitaal als opgeloopen renten, bepalende tot de kapitalen van ƒ 2,000,000 en van ƒ 55,000 wegens de kanalen van Voorne en de Grift, tegen eene rente van 3 per cent, indien namelijk de zuivere inkomsten dier kanalen zoodanige rente kunnen afwerpen, zonder dat daarbij van suppletie uit 'sRijks kas rede zal zijn, — worden alle vorderingen wegens de uitschotten voor deze belangrijke werken tot effenheid gebragt; zullende alleen voor het verledene de nog aanwezige inkomsten van het kanaal van Voorne tot eene als *maximum* bepaalde som worden uitgekeerd.

Met het tot stand komen van zoodanige schikking zal, zonder eenig bezwaar zoo veel Nederland betreft, vereffend kunnen worden een onderwerp, waarvan aan de zijde van het algemeen zoo ruime voordeelen voor handel en verkeer genoten zijn en verder genoten zullen worden, en waaruit aan de zijde der opvolgers van hem, die zoo groote opofferingen tot daarstelling er van zich heeft getroost, eene zeer matige, ja geheel ongenoegzame schadeloosstelling te voorzien is.

Het ontwerp van wet, dat de regeling er van kan verzekeren, wordt dan ook met het volste vertrouwen op goedkeuring aan de overwegingen der Staten Generaal onderworpen.»

Wij vermeenen de aandacht van het publiek bijzonder te moeten vestigen op het werk, onlangs door den heer Staatsraad jhr. *Gevers van Endegeest*, lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal en Voorzitter der Commissie van beheer en toezigt over de droogmaking van het Haarlemmer-meer, in het licht gegeven en bij de boekhandelaars *S.* en *J. Luchtmans* te Leyden te bekomen.

Hetzelve handelt over de droogmaking van het Haarlemmer-meer en bevat, tot beter verstand der zaak, eene voorafgaande beschouwing of overzigt van hetgeen men door waterschappen of polders, door boezems en peilen, vooral in de provincie Holland, te verstaan hebbe.

De geschiedenis en de omvang der onderneming worden daarin in alle bijzonderheden en met naauwkeurigheid beschreven; zoodat elk, die eenig belang stelt in de groote droogmaking, waarover het werk handelt, — eene onderneming uitmakende, wat de uitgestrektheid betreft, zonder voorbeeld in ons land, — ongetwijfeld zijnen weetlust zal bevredigd vinden, en daaruit zal kunnen zien, welke zorg en arbeid daaraan zijn verbonden.

Vooral zal dit het geval zijn omtrent de werktuigen van droogmaking en bemaling, en bijzonder wat het groote werktuig betreft, hetwelk thans aan den oever van het Meer, nabij de Kaag, wordt opgerigt. Men zal de geheel nieuwe en inderdaad vernuftige zamenstelling van dit voorbeeldeloos groote werktuig daaruit kunnen ontwaren, en tevens, wanneer het aan de verwachting volkomen voldoet, welke groote voordeelen en besparing van kosten daaruit moeten voortvloeijen; terwijl, indien het niet in alle deelen aan die verwachting voldoen mogt, hetzelve, met in evenredigheid zeer geringe kosten, tot een gewoon stoomtuig kan worden herleid, en dus niet verloren zal zijn; zoodat de stichting moet worden beschouwd als eene proef in het groot, waarbij zeer belangrijke voordeelen tegen een, hoewel altijd mogelijk, nogtans zeer gering verlies, overstaan; en het is uit dit oogpunt vooral, dat men deze stichting beschouwen moet.

Het werk is opgehelderd door drie zeer goed uitgevoerde platen, voorstellende: 1°. het hoogheemraadschap van Rhijnland en het Haarlemmer-meer met de werken tot droogmaking; 2°. het stoomgemaal te Sparendam, en 3°. het stoomwerktuig bij de Kaag, mitsgaders beider situatie.

De beschrijving en geschiedenis der droogmaking gaat tot den 1sten October 1843, en stelt de schrijver, zoo als hij verklaart, zich voor, om het werk te vervolgen, indien het, waaraan men niet mag twijfelen, de goedkeuring van het publiek verwerven mogt.

In alle gevallen zal het, wat de geschiedenis, den aard en de uitvoering dezer groote onderneming betreft, voor het nageslacht eene hooge waarde behouden, en zal men den heer *Gevers* voor de moeite daaraan besteed dank verschuldigd zijn.

ALLERLEI.

Britsche zonderlingheden.

Een rijke grondeigenaar in het graafschap Sussex beloofde een levenslang jaargeld van 50 ponden sterling aan dengeen' die besluiten wilde om tien jaren lang in een onderaardsch verblijf te leven, zonder een levend schepsel te zien, en zijn haar, nagels en baard te laten groeijen. Eene onderaardsche woning werd daartoe ingerigt, die bijna niets te wenschen liet. Voor het nemen van baden, voor eene piano, eene welgekozene bibliotheek, goede spijs en drank was bij uitstek gezorgd, doch de kluizenaar mogt nimmer zien wie hem bediende. De uitnoodiging werd in een aantal couranten geplaatst en weldra deden zich talrijke liefhebbers op. Degeen, op wien de keus viel, heeft nu reeds acht jaren in zijne vrijwillige gevangenis doorgebragt.

Een bewoner van Bristol was in het groen, zijne geliefkoosde kleur, van het hoofd tot de voeten gekleed. Hoed, hemd, rok, halsdoek, kousen, schoenen, broek, vest en stok tot de bril toe, alles wat hij aan had was groen; groen was ook de kleur zijner meubelen, hij at slechts wat groen was, groente en vruchten. Men zag hem dikwijls in zijnen ruimen tuin wandelen, met een groenen zakdoek en snuifdoos in de hand, dikwijls reed hij op een paard, dat hij groen had laten verwen en welks tuig eveneens groen was, door twee bedienden in groen liverei gevolgd.

Te Liverpool leefde een rijk koopman, die het luiden of schellen niet hooren kon. Wanneer hij een' zijner bedienden ontbieden wilde, dan loste hij een pistool, waarvan er steeds eenige geladen bij hem lagen.

Een rijke handelaar had aan zijn' neef zijn geheel vermogen vermaakt, onder voorwaarde echter dat hij dagelijks een tot twee uren de Londensche beurs bezocht. Verzuimde hij dit slechts eene enkele maal, dan verviel de nalatenschap aan de overige betrekkingen. Dat deze den erfgenaam onafgebroken nagingen, spreekt van zelf, en alzoo moest deze, die, geen koopman zijnde, ook niet het geringste belang bij den handel had, dagelijks twee uren op de vervelendste wijs doorbrengen. Slechts des zondags mogt hij zich kortstondig van Londen verwijderen.

De ondergeteekenden, zich gedragende aan hunne advertentie en circulaires van 23. October des vorigen jaars, hebben de eer hunne geëerde Stadgenooten bij dezen beleefdelijk te verzoeken, om de *voorwerpen* bestemd tot de *verloting*, ten behoeve van het fonds der *Maatschappij tot leniging en opbeuring der behoeftigen door het verschaffen van werk, gevestigd alhier, onder de hooge bescherming van H. M. onze geëerbiedigde Koningin*, ter harer woonplaatsen te mogen ontvangen vóór of op Maandag den 12 Februarij aanstaande, en nemen deze gelegenheid waar om op nieuw de bedoelde stichting aan Hun Ed. aandacht aan te bevelen, alsmede strekkende tot schraging en instandhouding eener hoogst nuttige weldadige inrigting, welke wederom sedert den aanvang van dezen winter zich in staat ziet aan meer dan 250 behoeftige doch vlijtige huisgezinnen arbeid, en alzoo eenen beet broods te verschaffen.

De *Tentoonstelling* der ten geschenke bekomen en door de Maatschappij geleverde voorwerpen, zal plaats hebben in eene der Zalen van het Stadhuis (daartoe welwillend door het E. A. Bestuur dezer Stad afgestaan) op de nader te bepalen dagen en uren, omstreeks de helft van Februarij dezes jaars; tot welke de *vrije toegang* aan een ieder zal worden verleend, zullende de *openbare verloting* in opgemeld lokaal, alsmede nader omstreeks dat tijdstip bepaald worden. Even als ten voorledenen jare is de loterij vastgesteld *zonder nieten* en de prijs van ieder lot bepaald op *f* 1 —, verkrijgbaar ten huize van de ondergeteekenden, de Groote Societeit bij de Wed. OERS en bij de Uitgevers dezer, terwijl dezelve alsmede in de zaal van de tentoonstelling te bekomen zullen zijn.

De getrokken prijzen zullen, tegen overgave van het lot, dadelijk worden afgegeven, of althans binnen 2 maal 24 uren na de verloting behooren te worden afgehaald, dan wel als vervallen aan het fonds worden beschouwd.

Breda, 15 Januarij 1844.

PELS RIJCKEN, Geb. Baronnesse van Heeckeren. — SCHUURMAN, Geb. Verstolk. — DE GREZ, Geb. de Roy.

De reeds voorloopig aangekondigde *Soirée musicale* zal, blijkens onderstaand berigt, plaats hebben op Woensdag den 17. dezer, in den Schouwburg alhier.

De keus der stukken, die het Programma bevat, zal ongetwijfeld de talrijke kunstminnaars uitlokken, om zich persoonlijk te overtuigen van de bekwaamheid, waarmede de heer *J. van Gelder* en mejufvrouw *R. Girschner* dezelve zullen weten uit te voeren, om daardoor aan Componisten als *Liszt* en *Thalberg* tot eer te verstrekken.

191ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

13e Trekking. Nos. 13822, 16604, ieder *f* 1000.
14e — Nos. 23014, 15653, ieder *f* 1000.
15e — No. 3669, *f* 1500; Nos. 1223, 7773, 16664, 5472, ieder *f* 1000.
16e — No. 13723, *f* 10,000; No. 8510, eene premie van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van 11, Zaturdag was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 54⅝; Idem 5 pCt. 99⅜; Syndic. 4½ pCt. 94¼; 3½ pCt. 79¾; Handelm. 135¾; O. I. 5 pCt. 99 een zest.; Rijn Spoorw. 93 drie achtste; Spanje 21 een zest., 3 pCt. 31¾; Portug. 2½ pCt. te Lond. 46¾; Rusland 5 pCt. 108¾; 4 pCt. bij Stieglitz 90¾; Certifik. 6 pCt. 74¼; Amerika Bankactiën *f* 6 drie zest.; Braz. 78½.

Met Toestemming der Stedelijke Regering.

SOIRÉE MUSICALE,

TE GEVEN DOOR MEJUFVROUW

ROSALIE GIRSCHNER,

Pianiste van het Hof van België

EN DEN HEER

J. VAN GELDER,

Eerste Hoboïst van het Groote Théâtre te Toulouse,

Op Woensdag den 17. Januarij 1844,

In de Zaal van den Schouwburg,

DES AVONDS TEN 7 URE.

PROGRAMMA.

EERSTE AFDEELING.

1. Ouverture.
2. *Le Bouquet*, Fantaisie voor de Hoboë, gecomponeerd en uitgevoerd door den Heer VAN GELDER.
3. Groote Fantaisie op théma's van de Somnambule van THALBERG, uitgevoerd door Mejufvrouw GIRSCHNER.
4. *La Surprise*, Caprice voor de Hoboë, gecomponeerd en uitgevoerd door den Heer VAN GELDER.

TWEEDE AFDEELING.

1. Ouverture.
2. *Die Laube der Thränen*, Fantaisie voor de piano van LISZT, uitgevoerd door Mejufvrouw GIRSCHNER.
3. *L'anniversaire*, Fantaisie voor de Hoboë, gecomponeerd en uitgevoerd door den Heer VAN GELDER.
4. Serenade en étude voor de linkerhand alleen, van THALBERG, uitgevoerd door Mejufvrouw GIRSCHNER.

PRIJZEN DER PLAATSEN, *f* 1,00.

*** *Aan Heeren Deelhebbers in de Maatschappij tot Inpoldering den Zijdeteelt in Noord-Braband.*

Aangezien DRIE KOMMISSARISSEN, in strijd met Artikel 14 der Statuten dier Maatschappij, na handelingen tegen welke ik heb gemeend in mijne betrekking als *Directeur van het Hoofd-Etablissement*, te moeten waarschuwen, goedgevonden hebben mij bij Extract uit hunne Notulen van 18 dezer, uit mijne betrekking als zoodanig te ontslaan en deze onwettige daad daardoor hebben bekroond, dat zij van deze handeling bij hunne circulaire, dato 22 dezer, daarvan aan Deelgenooten kennis geven.

Zoo heb ik de Eer van mijne zijde alle Deelhebbers in gemelde Maatshappij, en bovenal diegenen, welke door mijn aanzoek hebben deel genomen, te verzoeken, hun oordeel op te schorten en de handelingen van deze drie Heeren — uit welke voortvloeijen moet, de veronderstelling, OF *dat ik als DIRECTEUR iets heb gepleegd, dat Strafbaar is*, OF *dat Kommissarissen hoogst onregtvaardige daden door overrompeling wenschen te bedekken* — niet door hun stilzwijgen goed te keuren, aangezien zij binnen zeer korten tijd door onwederlegbare bewijzen zullen worden overtuigd, op welke wijze dit onvoltallig Bestuur de belangen der Maatschappij behartigt en wat dezelve door *aanmerkelijke bezuiniging* hebben te verstaan.

ST. MICHIELS GESTEL, *den 29. December 1843.*

H. BERAIL.

VOOR HET RIJK.

PUBLIEKE VERKOOPING.

Krachtens autorisatie van het Departement van Oorlog, dd. 21 December 1843 en 5 Januarij 1844, afdeeling Secretariaat No. 16 B en 36 B, zal door den Kolonel Plaatselijken Kommandant, belast met de administrative Dienst in de Vesting *Bergen-op-Zoom*, aan den meestbiedende publiek en om contant geld verkocht worden:

Eene partij oude defecte GENIE- en ARTILLERIE-GOEDEREN, bestaande in SCHILDERHUIZEN, KAPLUIFELS, PALISSADEN, PLANKEN, RIBBEN, enz., gelegen in kavelingen te *Bergen-op-Zoom* en *Steenbergen*, welke Goederen zullen verkocht worden te *Bergen-op-Zoom*, den 22 en 23, en te *Steenbergen* den 24 Januarij 1844, beginnende 's morgens om 9 ure; dezelve zullen daags voor de Verkooping voor een ieder te zien zijn.

*** Door J. DE LANGE, te *Deventer*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

J. H. HALBERTSMA, DE DOOPSGEZINDEN EN HUNNE HERKOMST. Eene ruwe schets, benevens eene Lijkrede op Prof. P. O. C. VORSSELMAN DE HEER, en EENIGE KERKREDENEN van denzelfden Schrijver, gr. 8vo. . . . . . *f* 3,60.

P. J. BAUDET, Aperçu du Système Planétaire, avec un Tableau Synoptique des Principales Particularités de ce Système, dédié à la société de physique de la ville *d'Utrecht*, gr. 8vo. . . . . . *f* 10,50.

K. H. HERMES, Geschiedenis der laatste vijfentwintig jaren. Uit het Hoogduitsch; gr. 8vo. Eerste Deel, . . 3,00.

NB. *Met nog Twee Deelen, welke ten spoedigste zullen volgen, zal dit werk compleet zijn*, hetwelk als een vervolg van VAN KAMPENS *geschiedenis der Fransche heerschappij in Europa* kan worden aangemerkt.

DRIE DAGEN OP REIS of, *Bentheim* en *Steinfurt* door een Drentschen Bril bekeken, gr. 8vo. . . . 1,25.

DE OVERIJSSELSCHE ALMANAK VOOR OUDHEID EN LETTEREN, 1844, gr. 12mo. (*Negende Jaargang*) . . 1,50.

C. F. BECK, Driestemmige Liederen ten gebruike bij het Zangonderwijs op de Scholen, 1ste Stukje, 4to. . . 0,50.

W. MASSEUS, Schrijf-voorbeelden, 1e Aflev., No. 1-24 . . 0,60.
— 2e — 25-48 . . 0,60.
— 3e — 49-72 . . 0,60.

De vierde, vijfde en zesde Aflevering, waarmede deze verzameling zal compleet zijn, zullen zoo spoedig eene goede uitvoering zulks toelaat, volgen.

W. J. VAN DER VEGT, Kleine Leeslesjes voor eerstbeginnende lezers, ten dienste der lagere Scholen, 8vo. . . . 0,1[illegible]

— Leesoefeningen voor de Jeugd. Een Vervolg op de Kleine Leeslesjes, ten dienste der lagere Scholen, 8vo. 0,45

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.